

Гусак В. М.

Університет Короля Данила

Науковий керівник: Острогляд О. В.,

кандидат юридичних наук, доцент

м. Івано-Франківськ

ВІК КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Перед умовою будь-якого законотворчого процесу є порівняння з міжнародним законодавством оскільки потрібно перш ніж запозичувати нормативний акт перевірити чи буде він доречний для нашого суспільства та публічного інтересу громадян так само говорячи про кримінальний кодекс зарубіжних країн становлення віку кримінальної відповідальності в кожній країні є різним однак ті країни які приймають такі закони повинні спиратися на нормативно-правову базу міжнародного права в тому числі конвенції ООН захист прав людини і основоположних свобод та інших ратифікованих Україною конвенцій.

Мета: даного наукового тезису є аналіз такого поняття як: „ Вік кримінальної відповідальності в Україні “

Кожна країна при становленні віку повинна спиратися на класифікації видів правопорушень за які проявляється кримінальна відповідальність.

В кримінальному кодексі України Вік кримінальної відповідальності тлумачиться в статті 22 так :

1. Кримінальній відповідальності підлягають особи, яким до вчинення кримінального правопорушення виповнилося шістнадцять років.
2. Особи, що вчинили кримінальні правопорушення у віці від чотирнадцяти до шістнадцяти років, підлягають кримінальній відповідальності лише за умисне вбивство(статті 115-117), посягання на життя державного чи громадського діяча, працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця, судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя, захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги, представника іноземної держави (статті 112, 348, 379, 400, 443), умисне тяжке тілесне ушкодження (стаття 121, частина третя статей 345, 346, 350, 377, 398), жорстоке поводження з тваринами (стаття 299), умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження(стаття 122, частина друга статей 345, 346, 350, 377, 398).... (1).

Варто зазначити що кожен вид кримінального правопорушення є унікальним і стосується кожного суб'єкта права .

Актуальною проблемою на даний момент є - реалізація кримінального примусу, щоб запобігти зростання рівня вчинених кримінальних правопорушень неповнолітніми. На даний момент найбільшою проблемою в порушенні закону молодим поколінням є вживання наркотичних препаратів та розпивання спиртних напоїв в громадських місцях, з наслідком хуліганства статті 296 ККУ та інших порушень.

На мою думку : слід проводити ретельну перевірку правоохоронним органам дрібні маркети, оскільки в них найбільше здійснюються такі правопорушення з продажу алкоголю та тютюнових виробів, а також слід спостерігати за нелегальним продажем наркотичних препаратів, тому що наслідки негативно впливають на громадський порядок, їх дії згідно статті 21 ККУ (під впливом алкогольного сп'яніння чи наркотичних препаратів) [\(1\)](#). Згідно ч.1 ст. 2 КК України підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно-небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого КК України. [\(3\)](#)

Згідно Кримінального Кодексу України Становлення віку Кримінальної відповідальності становить 16 – років а в деяких випадках з 14 це прописано в статті 22 ККУ.

Слушною думкою є пропозиція Ю. Є. Пудовочкіна щодо відокремлення особливого виду юридичної відповідальності - ювенальної. Ювенальна відповідальність розглядається ним як відповідальність в кримінальному праві, що застосовується до неповнолітніх осіб, які не можуть бути суб'єктами кримінальної відповідальності [\(2\)](#)

Я підтримую думку Ю. Є. Пудовочкіна, оскільки вважаю, що багато неповнолітніх осіб які вчиняють кримінальне правопорушення навіть не здогадуються які наслідки несе таке діяння, тому я думаю, що доцільно проводити заходи ознайомлення дітей шкільного віку з правом і пояснити їм, що за певні дії існує відповідальність цими заходами можуть займатися: як і вчителі так і батьки, в крайньому випадку працівники правоохоронних органів які пройшли навчання з поводженнями з дітьми щоб не зашкодити їхньому психічному здоров'ю.

Позиція Ю. Є. Пудовочкіна є обґрунтованою і повністю збігається з українськими реаліями правового регулювання кримінальної відповідальності неповнолітніх. В чинному законодавстві не сформовано загального поняття суб'єкта до якого застосовується заходи виховного характеру, тобто практично, у кримінальному провадженні до даного суб'єкта застосовується статус «неповнолітній свідок». Також відсутня окрема стаття, яка б роз'яснювала права та обов'язки суб'єкта, до якого застосовуються заходи виховного характеру [\(ст.63 джерело 2\)](#).

Як бачимо і чинне законодавство в рамках такого поняття не дає точної відповіді тому слід звертати увагу законодавчим органам на такі звернення.

Згідно чинного законодавства до неповнолітнього застосовуються такі примусові заходи виховного характеру: 1) застереження; 2) обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього; 3) передача неповнолітнього під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічного або трудового колективу за його згодою, а також окремих громадян на їхнє прохання; 4) покладення на неповнолітнього, який досяг п'ятнадцятирічного віку і має майно, кошти або заробіток, обов'язку відшкодування заподіяних майнових збитків; 5) направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків до його виправлення, але на строк, що не перевищує трьох років [\(1\)](#)

На мою думку таке роз'яснення цілком відповідає сучасним реаліям життя дитини та його виховному відбуванню відповідальності. Вказані заходи мають не карний, а суто виховний за своїми функціями та спрямованістю характер

Висновок: Зважаючи на вище перелічені аргументи можна підвести підсумок, що становлення віку кримінальної відповідальності в Україні залежить від багатьох факторів які впливають на досудове розслідування, але в основному він закріплений

в статті 22 ККУ та на проведених дослідях в міжнародному праві наш кодекс цілком зрівноважений в рамках закону та Статті 4 ООН в конвенції Прав людини тому можна сказати, що сучасне законодавство є недостатньо вірним в цій відповіді оскільки суспільство пішло на крок вперед, а стаття залишилася на тому ж місці.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності: проблемні питання [Електронний ресурс] / Л. В. Котова, Т. В. Бабенко C:\Users\User\Downloads\cgirbis_64.html
3. Острогляд О.В. Основні положення кримінально-правової політики України та Кримінального права України (Загальна частина) [Текст] : навчальний посібник [в схемах та визначеннях, практичні завдання] 3-тє вид., переробл. та допов. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2021. 340 с.